

واکاوی ادراکات دانشجویان از تدریس استادان:

نقش قدرتمند «انگیزش» و «احترام» در پیشرفت تحصیلی دانشجویان

احمد مدنی^۱، راضیه آقابابایی^{*۲}

چکیده

برداشت و ادراک دانشجویان از سبک و روش تدریس استادان، به طور ناهشیار بر رفتارها و پیشرفت تحصیلی آن‌ها اثرگذار است. لذا هدف پژوهش حاضر، شناسایی واکاوی ادراکات دانشجویان از تدریس استادان با هدف کشف قدرتمندترین ابعاد اثرگذار بود. این پژوهش مبتنی بر روش همبستگی و جامعه‌آماری شامل دانشجویان چهار رودی متولی در دانشگاه کاشان، در شرایط آموزش حضوری پیش از کرونا، به تعداد تقریبی پنج هزار نفر بود. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها و سنجش ادراکات دانشجویان از تدریس استادان، فرم نظرسنجی رسمی مؤسسه است که دارای ۱۶ آیتم بود. با بهره‌گیری از مدل اثرات آمیخته در نرم‌افزار استاتا، ارتباط میان ادراکات دانشجویان در سه بعد «سلط علمی و قدرت بیان»، «مدیریت اثربخش درس و کلاس» و «انگیزش دانشجویان و احترام»، با نمره پایانی در درس و نیز با معدل دانشجویان به تفکیک دانشکده بررسی شد. یافته‌ها نشان داد که از میان ابعاد سه‌گانه، ادراکات مربوط به ایجاد انگیزش توسط استادان و برقراری ارتباطات محترمانه، هم بر روی نمره پایانی دانشجویان و هم بر روی معدل آن‌ها اثر مثبت معناداری دارد. با توجه به نتیجه پژوهش حاضر و نقش انگیزش و احترام ادراک شده دانشجویان از سوی اساتید در پیشرفت تحصیلی شان، دانشگاه‌ها باید به دنبال برگزاری کارگاه‌های آموزشی مختلف در زمینه مهارت‌های ارتباطی، روش‌های تدریس مشارکتی، مباحث روان‌شناسی دانشجویان بوده و در کنار اهمیت به بعد رسمی یک سازمان آموزشی که وظایف مختلف پیرامون آموزش را در بر می‌گیرد، نقشی را که بعد غیررسمی سازمان در ارتقای کیفیت روابط انسانی در محیط آموزشی می‌تواند داشته باشد، نیز مورد غفلت قرار ندهند.

کلیدواژه‌ها: ارزشیابی، ادراکات دانشجویان، انگیزش، احترام، پیشرفت تحصیلی.

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانame: madani@kashanu.ac.ir

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانame: razieh.agb@kashanu.ac.ir

۱. مقدمه

مؤسیسات آموزش عالی باید دانشجویان را برای حضور و فعالیت در این جوامع آماده سازند؛ دانشجویانی که خلاق، سازنده و انتقادی بیندیشند (سودبیجو^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). به منظور حصول این امر، باید توانمندی‌های اساتید و مدرسان در مسیر پیشرفت و بهبود کیفیت باشند (ایندراجیت^۲ و همکاران، ۲۰۲۱)؛ زیرا افزایش کیفیت آموزش، بر پیشرفت تحصیلی و یادگیری دانشجویان تأثیرگذار است. یکی از فرایندهای مهم در بهبود کیفیت آموزش، ارزشیابی اعضای هیئت‌علمی است. ارزشیابی اعضای هیئت‌علمی نقشی خطیر در افزایش کیفیت آموزش ایفا می‌کند (کونستانتنینو و وینجن میجر، ۲۰۲۲^۳). بیشتر دانشگاه‌های جهان، پرسش از دانشجویان را مهم‌ترین منبع ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید می‌دانند و از این روش برای ارزیابی اثربخشی آموزش استفاده می‌کنند (چن و هاشور، ۲۰۰۳^۴). لی^۵ و همکاران (۲۰۱۷) معتقدند که ارزشیابی دانشجویان نسبت به سایر اشکال ارزشیابی، مزایای بیشتری را دارا بوده و سیستم تدریسی را پایه‌گذاری می‌نماید که بر مبنای ارزشیابی دانشجویان شکل می‌گیرد و با سایر اشکال ارزشیابی تکمیل می‌شود. هی^۶ (۲۰۱۷) اذعان می‌کند که دانشجویان به عنوان شرکت‌کنندگان کلاس درس و ذی‌نفعان اصلی آموزش، بیشترین ابراز نظر را در آموزش و تحولات مورد نیاز آن باید داشته باشند. از نقطه‌نظر وی، دانشجویان از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های شناختی و قضاوتگری لازم برای ارزشیابی تدریس برخوردار بوده و ارزشیابی آن‌ها از تدریس، علمی، واقعی و مقتضی است. شاید به همین دلیل است که به رغم تمام انتقادات گسترده‌ای که به نظام ارزشیابی دانشجویان از تدریس اساتید وجود دارد، دانشگاه‌ها اراده‌ای برای توقف این ارزشیابی‌ها ندارند (سارفاتی، ۲۰۲۲^۷)

1. Sudibjo

2. Indrajit

3. Constantinou & Wijnen-Meijer

4. Chen & Hoshower

5. Li

6. He

7. Sarfati

و باید اذعان نمود که دانشجویان، شایستگی لازم را برای ارزشیابی اثربخشی تدریس دارا هستند (روآن^۱ و همکاران، ۲۰۱۷).

در همین راستا، یکی از چالش‌های نظام آموزش عالی در کشور ما این است که به رغم موفقیت در رشد کمی آموزش، به ارتقای کیفیت آموزش چندان پرداخته نشده است. در واقع نگاهی به تحولات آموزش عالی در دو دهه اخیر نشان می‌دهد جمعیت دانشجویی، رشد کمی قابل توجهی را دارا بوده است اما از نقطه نظر کیفی، همسنگ و هم راستا با رشد کمی، شاهد بهبود و پیشرفت آن‌ها نبوده‌ایم (خدیوی و همکاران، ۱۳۹۷). از آنجاکه یکی از راهکارهای پاسخ به چالش‌های آموزش عالی در عصر حاضر، توسعه حرفه‌ای اعضای هیئت‌علمی است (اکبرپور و همکاران، ۱۴۰۰)، آموزش عالی باید از طریق پیشبرد برنامه‌ها و راهبردهایی به دنبال متناسب ساختن دوره‌ها و اهداف دروس با استانداردهای علمی و حرفه‌ای و رضایت دانشجویان باشد (کتونن، ۲۰۱۲^۲). از یکسو بررسی توانمندی‌ها، عملکرد و شایستگی‌های اعضای هیئت‌علمی بهویژه در حیطه تدریس و تأثیری که می‌تواند بر افزایش کیفیت یادگیری فرآگیران و دستاوردهای تحصیلی آن‌ها داشته باشد، امری ضروری است (استینهارت^۳ و همکاران، ۲۰۱۷)؛ و از سوی دیگر، رقابت موجود در سطح جهانی در عرصه آموزش عالی باعث شده که رضایت دانشجویان از اهمیت راهبردی برخوردار باشد، زیرا دانشجویان به عنوان مصرف‌کنندگان اصلی نظام آموزش عالی، همواره در حال تحلیل اطلاعات کسب شده از محیط پیرامون کیفیت خدمات و آموزش دریافتی خود هستند (احمد و همکاران، ۲۰۱۰)؛ درنتیجه، بازخورد دانشجویان از کیفیت تدریس اساتید در کانون توجه قرار گرفته است (تولبر، ۲۰۱۳^۴) و مدیران دانشگاهی، نظرات، برداشت‌ها و بازخوردهای دانشجویان را یکی از منابع اساسی ارزیابی ابعاد مختلف آموزش در دانشگاه می‌دانند (کالادر، ۲۰۲۲^۵). شایستگی‌های تدریس ادراک شده اعضای هیئت‌علمی

-
1. Rowan
  2. Kettunen
  3. Steinhardt
  4. Tulbure
  5. Cladera

از سوی دانشجویان و بهبود و گسترش آن، امروزه از مهم‌ترین عوامل برای آماده کردن فرآگیران برای زندگی در جامعه است (بینگ یو^۱ و همکاران، ۲۰۰۹). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که ادراک فرآگیران از محیط آموزش و مدرسان بر پیشرفت تحصیلی فرآگیران، تأثیرگذار است (اقبال،^۲ ۲۰۲۲؛ دلوسا^۳ و همکاران، ۲۰۱۹).

به رغم اینکه اتفاق نظری در مورد تعریف یک استاد خوب وجود ندارد (ماروم،^۴ ۲۰۱۸)، می‌توان تعریفی عام و جهان‌شمول از استاد خوب را این‌چنین مطرح کرد که استاد خوب، استادی است که دارای دانش درزمینه تخصصی، مهارت‌های فردی و ارتباطی برای کار با دانشجو باشد (مادامستی^۵ و همکاران، ۲۰۱۸). در راستای ارزشیابی مدرسان توسط فرآگیران، فرآگیران، عوامل مختلفی در پژوهش‌های مختلف مورد نظر قرار گرفته‌اند. شیوه تدریس، مهارت برقراری ارتباط با دانشجویان، قدرت بیان و توان علمی، تسلط استاد بر موضوع درس، برنامه‌ریزی، تدریس و محیط کلاس (کرومبلی،^۶ ۲۰۰۱؛ برایانت^۷ و همکاران، ۲۰۱۶؛ اقبال،^۸ ۲۰۲۲) از جمله این عوامل‌اند. علاوه‌بر موارد فوق، برخی از پژوهشگران به مطالعه چگونگی ارزشیابی دانشجویان از استادی و تأثیر عواملی مانند جنسیت، نمره و دانشکده بر نتایج ارزشیابی پرداخته‌اند (تواییه،^۹ ۲۰۱۷؛ وال،^{۱۰} ۲۰۱۶). پژوهش‌های دیگر نیز نقش رفتار انسانی توأم با احترام، اعتماد و انگیزش را در روابط استاد-دانشجو و از دید دانشجویان الزامی می‌دانند (آسیو و همکاران،^{۱۱} ۲۰۱۹). ارتباط ارزشیابی‌های دانشجویی و پدیده تورم نمرات^{۱۲} نیز از دیگر پژوهش‌های نوظهور این حیطه است که از مصاديق آن می‌توان به پژوهش ماماری و ناکاک^{۱۳} (۲۰۲۲) اشاره کرد که دریافتند تأکید بیش از اندازه

-
1. Bing-You
  2. Iqbal
  3. Dulosa
  4. Marom
  5. Maddamesti
  6. Crumbley
  7. Bryant
  8. Thawabieh
  9. Waller
  10. Asio et al.
  11. Grade Inflation
  12. Maamari & Naccache

دانشگاه بر نمرات ارزشیابی دانشجویان از تدریس می‌تواند به تشديد تورم نمرات منجر شود. درباره فرم‌های ارزشیابی نیز پژوهش‌هایی انجام شده و یادآور شده است که باید اصول اجرای پرسشنامه یا فرم نظرسنجی رعایت شود؛ زیرا ارزشیابی دانشجویان از تدریس استادان به صورت نوعی نظرسنجی یا پیمایش انجام می‌شود (رول و رولت،^۱ ۲۰۲۱). در همین راستا، کنن و کپریانی^۲ (۲۰۲۲) درباره فرم‌های ارزشیابی اظهار می‌دارند که که اگر در دام اثر هاله‌ای گرفتار نباشیم، آیتم‌های فرم ارزشیابی لزوماً باید با یکدیگر همبستگی داشته باشند. برای مثال، باید میان آیتم‌های مربوط به سازماندهی اثربخش محتوای درسی و آیتم‌های مربوط به احترام گذشتن به دانشجویان همبستگی وجود داشته باشد.

درمجموع و با سیری در مطالعات انجامشده در این حیطه، باید گفت که مدرسان عصر حاضر، وظیفه سنگینی را به دوش می‌کشند و از آن‌ها انتظار می‌رود که مجموعه‌ای از شایستگی‌ها و ویژگی‌های خارق‌العاده را دارا باشند (آسیو و ریگو ددیوس، ۲۰۱۹). از آنچاکه حیطه آموزش بسیار پویا بوده و مداخلات منظم و بموقعی را در راستای حرکت به سمت وسوی پیشرفت طلب می‌کند و پژوهش‌ها نیز در زمینه آموزش، عمداً بر بهبود روابط مدرس- فراغیر متمرکز بوده است و ناظران فرایند آموزش همواره بر این باورند که رابطه مدرس- فراغیر از مهم‌ترین متغیرهای آموزش در سرتاسر جهان است (کارت،^۳ ۲۰۰۹)، شایسته است که با هدف انجام مداخلات مقتضی و تصمیم‌گیری‌های اثربخش، به بررسی ادراکات دانشجویان نسبت به مؤلفه‌های مهم تدریس اساتید پرداخته شود. در همین راستا، پژوهش حاضر به دنبال آن است که به واکاوی ادراکات دانشجویان دانشگاه کاشان در مورد اساتید در سه بعد تسلط علمی و قدرت بیان، مدیریت اثربخش درس و کلاس و ایجاد انگیزش و احترام در رابطه با استاد-دانشجو پردازد و سپس ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی دانشجویان را مورد مدافعت قرار دهد. پیشرفت تحصیلی از مهم‌ترین

1. Rohl & Rollett

2. Cannon & Cipriani

3. Carter

پارامترهایی است که در پیش‌بینی وضعیت آتی فرآگیران از لحاظ کسب صلاحیت و مهارت‌های علمی و عملی لازم مورد استفاده قرار می‌گیرد (هیلیکاری^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). در مطالعات مختلف، پیشرفت تحصیلی را از طریق روش‌های متعدد اندازه‌گیری می‌کنند که معدل تحصیلی یکی از آن‌هاست. البته باید یادآور شد اگرچه ضرورت انجام ارزشیابی دانشجویان درباره سبک تدریس اساتید امری انکارناپذیر است، دانشگاه‌ها باید دیدی جامع داشته باشند و از عواملی که اعتبار و پایایی ارزشیابی دانشجویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، غافل نگرددند (کیت^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). دانشگاه‌ها نباید صرفاً بر ارزشیابی‌های دانشجویی به عنوان محرك و مشوق اصلی استادان برای تلاش بیشتر برای بهبود کیفیت آموزش اتکا کنند. رویکردهای دیگر مانند ارزشیابی طرح درس، ارزشیابی دانش‌آموختگان، تبادل نظر استادان و دانشجویان و تعامل حرفه‌ای استادان درصورتی که بهشیوه‌ای اثربخش مورد استفاده قرار گیرند، می‌توانند در این مسیر یاری رسان باشند (آنتوسی^۳ و همکاران، ۲۰۲۱).

۲. پیشنهاد پژوهشی

قنبی و سلطانزاده (۱۳۹۷) به بررسی تأثیر ارزشیابی از اساتید توسط دانشجویان به افزایش کیفیت تدریس اعضای هیئت‌علمی پرداختند و نتایج گویای آن بود که ارزشیابی روش تدریس، تسلط و توان علمی و ویژگی‌های فردی و اجتماعی بر کیفیت تدریس اعضای هیئت‌علمی تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ درنتیجه در راستای افزایش کیفیت تدریس اعضای هیئت‌علمی باید به ارزشیابی دانشجویان از اساتید توجه کرد. کیذوری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش خود به شناسایی مؤلفه‌های اثربخش بر تدریس اساتید از دیدگاه دانشجویان پرداختند و مؤلفه‌های اصلی مهارت آموزش، مهارت پژوهشی، مهارت ارتباطی، اخلاق حرفه‌ای، ویژگی‌های شخصیتی و مهارت مدیریت کلاس را شناسایی کردند و اذعان نمودند که با در نظر گرفتن این مؤلفه‌ها، مؤسسات آموزش عالی باید در راستای توسعه صلاحیت

1. Hailikari

2. Cate

3. Antoci

اعضای هیئت‌علمی و ارتقای کیفیت آموزشی قدم بردارند. دولین و اوشا^۱ (۲۰۱۲) در مطالعه‌ای به بررسی تدریس اثربخش در دانشگاه پرداختند و نتایج نشان داد اساتیدی که از دید دانشجویان در دسترس ترند، ارتباط بیشتری با دانشجویان برقرار می‌نمایند و اشتیاق بیشتری برای کمک به دانشجویان دارند، تأثیر بیشتری بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌گذارند. توابیه (۲۰۱۷) به بررسی ارزشیابی دانشجویان از اعضای هیئت‌علمی و تأثیری که عواملی مانند جنسیت، نمره مورد انتظار و دانشکده بر نظرات دانشجویان می‌تواند داشته باشد، پرداخت و نتایج نشان داد که این عوامل بر نظرات دانشجویان پیرامون اساتید تأثیرگذارند. استروب^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی دریافتند ارزیابی‌های دانشجویی از تدریس، اثربخشی تدریس را اندازه‌گیری نمی‌کند، بلکه مدیران دانشگاه برای تصمیم‌گیری‌ها درباره استخدام، ارتقا و افزایش شایستگی اساتید از آن استفاده می‌کنند که این امر باعث تشویق تدریس ضعیف و تورم نمره می‌شود؛ زیرا دانشجویان باید نمرات خوب و اساتید باید ارزشیابی‌های مطلوب کسب کنند. عباد و شارجیل (۲۰۲۱) در پژوهش خود به این مسئله اذعان نمودند که ارزشیابی دانشجویان از اعضای هیئت‌علمی باید بیش از پیش به عنوان راهکاری در راستای افزایش کیفیت آموزش مورد توجه قرار گرفته و همچنین به این نتیجه رسیدند که دانشجویان خواستار اساتیدی هستند که نه تنها پاسخ‌گوی نیازهای تخصصی آن‌ها هستند بلکه در آن‌ها انگیزش لازم به منظور کشف فرصت‌های جدید را نیز ایجاد می‌کنند. اسینجرز^۳ و همکاران (۲۰۲۲) به بررسی ارتباط استاد-دانشجو پرداخته و نشانگرهای مثبت و منفی در این ارتباط را از دید دانشجویان مورد مطالعه قرار دادند و نتیجه پژوهش، گویای این مسئله بود که روابط حمایتی می‌تواند بر درگیری بیشتر دانشجویان با محیط یادگیری و پیشرفت آن‌ها تأثیر مثبت داشته باشد. کونستانتنیو و وینجین مجر^۴ (۲۰۲۲) در پژوهش خود نشان دادند ارزشیابی دوره‌ها و اساتید در تمامی مؤسسات آموزش عالی از جمله دانشکده‌های پزشکی از اهمیت حیاتی برخوردار است. ارزشیابی دانشجویان از تدریس، معمولاً به‌شكل

1. Devlin & Oshea

2. Stroebe

3. Snijders et al

4. Constantinou & Wijnen-Meijer

تکمیل پرسشنامه‌های ناشناس است و اگرچه در ابتدا برای ارزیابی دوره‌ها و برنامه‌ها ایجاد شده بود، در طول سال‌ها برای سنجش اثربخشی تدریس و متعاقباً برای هدایت تصمیمات مهم مرتبط با پیشرفت شغلی اساتید نیز لحاظ شده است. با وجود این، برخی عوامل و سوگیری‌ها ممکن است بر ارزشیابی‌ها تأثیر بگذارند و ممکن است اثربخشی تدریس را به‌طور عینی اندازه‌گیری نکنند.

۳. روش‌شناسی

این پژوهش مبتنی بر روش همبستگی است، زیرا در آن ارتباطات میان ادراکات دانشجویان از تدریس استادان با پیشرفت تحصیلی آن‌ها در درس‌ها و نیز با پیشرفت تحصیلی کلی آن‌ها تعیین شده است. جامعه آماری پژوهش را دانشجویان چهار ورودی متولی در دانشگاه کاشان، در شرایط آموزش حضوری پیش از کرونا، به تعداد تقریبی پنج هزار نفر تشکیل داده‌اند. پس از استخراج اطلاعات این دانشجویان از سامانه آموزش و حذف نمرات صفر و داده‌های مفقود، نمونه‌ای شامل نمرات ۳۹۳۱ دانشجو به دست آمد. پس از شناسایی و حذف مقادیر پرت به روش محاسبه اندازه‌های تفاوت^۱ ماهالانوبیس^۱ نمونه‌ای شامل ۲۶۰۰۹ سطر داده به دست آمد. در هر سطر اطلاعاتی نظیر نمره دانشجو در درس، جنسیت، معدل و رشته تحصیلی به تفکیک دانشکده موجود بود. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها و سنجش ادراکات دانشجویان از تدریس استادان، فرم نظرسنجی رسمی مؤسسه است که دارای ۱۶ آیتم بود. این نظرسنجی به‌طور معمول در هفته‌های پایانی نیمسال تحصیلی و پیش از شروع امتحانات، به صورت الکترونیکی به اجرا درمی‌آید. بنابراین، دانشجو بدون اطلاع از نمره پایانی خویش، استاد درس را ارزشیابی می‌کند. نتایج ارزشیابی دانشجو از کیفیت تدریس استاد به تفکیک آیتم‌های فرم نظرسنجی از سامانه استخراج شد و به همین دلیل امکان اجرای تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی فراهم بود.

۴. یافته‌ها

یکی از یافته‌ها در مرحله تحلیل‌های اولیه این بود که وقتی تمام آیتم‌های فرم نظرسنجی

به عنوان متغیر پیش‌بین وارد مدل رگرسیون می‌شوند، نتایج عجیب مشاهده می‌شود. برای مثال، انتظار این است که ادراکات و ارزشیابی مثبت دانشجویان در آیتم «قدرت بیان، تفہیم و انتقال مطالب درسی» با نمرهٔ پایانی آن‌ها ارتباط مثبت معنادار داشته باشد. این در حالی است که وقتی تحلیل روی کل نمونهٔ آماری (۲۶۰۰۹) انجام شود، در سطح اطمینان ۹۹ درصد، یک ضریب رگرسیونی منفی معنادار به اندازهٔ -۰/۰۵۸- برای این آیتم مشاهده می‌شود. در مثالی دیگر، قدرتمندترین ضریب رگرسیونی برای آیتم «رعایت نظم و پیوستگی در ارائه مطالب درسی» برابر ۱۳۳/۰- مشاهده شد. اگرچه با استناد به نتایج برخی پژوهش‌ها می‌توان تبیین‌هایی برای برخی از ضرایب رگرسیونی مطرح کرد (آتل^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). اما محققان کوشیدند در مرحلهٔ دوم تحلیل، رویکردی نظاممند اختیار کنند. به همین دلیل و با توجه به اینکه گوییه‌های فرم نظرسنجی دروس فاقد مؤلفه‌بندی بود، آیتم‌ها براساس محتوای درونی آن‌ها دسته‌بندی شدند و سه مؤلفهٔ اساسی با بهره‌گیری از تحلیل عامل اکتشافی به صورت متغیرهای رگرسیونی ذخیره شدند.

جدول ۱: نتایج تحلیل‌های عامل اکتشافی بر روی آیتم‌های پرسشنامهٔ ارزشیابی تدریس دانشجویان

شاخص‌های تحلیل عامل اکتشافی			پایانی	تعداد آیتم‌ها	مؤلفه‌های فرم نظرسنجی دانشجویان از کیفیت تدریس استاد
Sig.	KMO ^۲	ESSL ^۳			
۰/۰۰۰	۰/۹۱۶	۸۷/۲۵۵	۰/۹۶۳	۵	سلط علمی و قدرت بیان
۰/۰۰۰	۰/۹۲۱	۸۵/۷۰۹	۰/۹۵۸	۵	مدیریت اثربخش درس و کلاس
۰/۰۰۰	۰/۹۱۳	۸۴/۲۳۰	۰/۹۶۲	۵	انگیزش دانشجویان و احترام
۰/۰۰۰	۰/۹۶۳	۷۴/۷۳۲	۰/۹۸۶	۱۶	کل فرم ارزشیابی

مؤلفهٔ اول شامل آیتم‌های «قدرت بیان، تفہیم و انتقال مطالب درسی»، «ارائهٔ مثال‌های مرتبط و تمرین‌های مناسب»، «سلط استاد بر موضوع و محتوای درس»، «توانایی استاد در رفع اشکالات علمی و پاسخ‌گویی به سوال‌ها» و «ارزشیابی علمی مستمر و متناسب با درس»

1. Uttl

2. extraction sums of squared loadings

3. Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

است. مؤلفه دوم شامل آیتم‌های «ارائه سرفصل کلی درس در اول نیمسال و رعایت آن»، «رعایت نظم و پیوستگی در ارائه مطالب درسی»، «نحوه مدیریت کلاس و استفاده بهینه از زمان»، «حضور مستمر استاد در کلاس مطابق با برنامه کلاسی» و «در دسترس بودن استاد در غیر ساعت کلاسی و مطابق با برنامه اعلام شده» است. مؤلفه سوم شامل آیتم‌های «ایجاد انگیزه و علاقه در دانشجویان جهت مطالعه و تحقیق»، «رفتار اجتماعی استاد و ایجاد احترام متقابل»، «اخلاق‌مداری و توجه به موازین فرهنگی»، «رعایت مبانی فرهنگی و اخلاقی و توجه به ارزش‌ها» و «ترویج روحیه خودباوری و تقویت شأن و هویت دانشجویی» است. با توجه به اینکه یکی از آیتم‌های فرم نظرسنجی به ارزیابی و دیدگاه کلی دانشجو نسبت به استاد مربوط بود، یک بار نیز کلیه آیتم‌های نظرسنجی به یک نمره/متغیر تبدیل شدند که آماره‌های آن در سطر پایانی جدول ۱ گزارش شده است. در ادامه، از تحلیل عاملی تأییدی برای اطمینان یافتن از روایی سازه مؤلفه‌ها استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲: نتایج شاخص‌های تحلیل‌های عامل تأییدی بر روی آیتم‌های فرم نظرسنجی دانشجویان

RMR	AGFI	GFI	CFI	TLI	تعداد آیتم‌ها	مؤلفه‌های فرم نظرسنجی
۰/۰۳۷	۰/۹۳۹	۰/۹۸۰	۰/۹۹۲	۰/۹۸۳	۵	تسلط علمی و قدرت بیان
۰/۰۲۵	۰/۹۸۶	۰/۹۹۵	۰/۹۹۸	۰/۹۹۶	۵	مدیریت اثربخش درس و کلاس
۰/۰۹۶	۰/۷۸۶	۰/۹۲۹	۰/۹۶۶	۰/۹۳۲	۵	انگیزش دانشجویان و احترام

بر اساس نتایج تحلیل‌های عامل اکتشافی و تأییدی، اطمینان لازم از وجود اعتبار و پایایی مقیاس نظرسنجی دانشجویان از تدریس اساتید وجود دارد و می‌توان ادعا کرد که این فرم، ادراکات دانشجویان از تدریس اساتید را در چارچوب مؤلفه‌های سه‌گانه به‌خوبی اندازه‌گیری می‌کند. در مرحله نهایی تحلیل، محققان نمرات مربوط به ادراکات دانشجویان از اساتید را در سه بعد «تسلط علمی و قدرت بیان»، «مدیریت اثربخش درس و کلاس» و «انگیزش دانشجویان و احترام» به عنوان متغیرهای مستقل، و نمره دانشجو در درس مورد نظر را به عنوان متغیر وابسته وارد مدل اثرات آمیخته کردند. از آنجاکه نتایج برخی از پژوهش‌ها

نشانگر آن است که ادراکات دانشجویان دختر و پسر از تدریس و سبک استادان متفاوت است، مدل اثرات تصادفی اثر متغیر جنسیت کنترل شده است.

جدول ۳. پیش‌بینی نمره پایانی از روی ادراکات دانشجویان پس از کنترل عامل جنسیت دانشجو

[95% Conf. Interval]	P	z	Std. Err.	Coef.	متغیر مستقل
۰/۰۳۱	۰/۰۰۶	۰/۰۰۳	۲/۹۷	۰/۰۰۶	تسلط علمی و قدرت بیان
۰/۰۲۲	-۰/۰۰۵	۰/۲۵۰	۱/۱۵	۰/۰۰۷	مدیریت اثربخش درس و کلاس
۰/۰۲۰	-۰/۰۰۱	۰/۱۰۰	۱/۶۵	۰/۰۰۵	انگیزش دانشجویان و احترام
۱۲/۸۵۶	۱۱/۰۵۵	۰/۰۰۰	۳۶/۷۶	۱۲/۲۰	مقدار ثابت

لگاریتم درست‌نمایی: ۶۸۶۳۹/۹۴ - سطح معنی‌داری: ۰/۰۰۰۰

فاصله اطمینان ۹۵%		خطای معیار	برآورد	پارامترهای اثرات تصادفی
۰/۹۸۰	۰/۱۸۹	۰/۱۳۷۲	۰/۱۳۶	جنسیت دانشجو واریانس سطح ۲
۱۱/۶۷۰	۱۱/۲۷۶	۰/۱۰۰۶	۱۱/۴۷۱	واریانس خطأ

مقدار آماره کای اسکوئر = ۲۸۴/۶۸ سطح معنی‌داری = ۰/۰۰۰۰

براساس اطلاعات جدول ۲ ضریب رگرسیونی ادراکات دانشجویان از «تسلط علمی و قدرت بیان» برابر با ۰/۰۱۸ و ضریب همبستگی درون‌رده‌ای برای عامل جنسیت نیز برابر با ۰/۰۱ است که البته هر دو در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادارند. بر این اساس می‌توان ادعا کرد که پس از کنترل عامل جنسیت، با یک نمره افزایش در نمره ادراک دانشجویان از تسلط علمی و قدرت بیان استاد، افزایش معناداری بهاندازه یک درصد در نمره پایان‌ترم دانشجویان مشاهده می‌شود.

از آنجاکه در تحلیل‌های اولیه مشخص شد که به طور متوسط حدود ۱۰ درصد از واریانس نمرات پایان‌ترم دانشجویان و نیز معدل آن‌ها با عامل «دانشکده» تبیین می‌شد، تحلیل جدول ۱، یک بار نیز با کنترل تأثیر عامل دانشکده انجام گردید و ملاحظه شد که با افزایش نمرات در ابعاد «مدیریت اثربخش درس و کلاس» و «انگیزش دانشجویان و احترام» افزایش معناداری در نمرات پایان‌ترم دانشجویان قابل مشاهده است.

جدول ۴: پیش‌بینی نمره پایانی درس از روی ادراکات دانشجویان از تدریس استاد به تفکیک دانشکده

P	z	Std. Err	Coef.	ادراکات دانشجویان	دانشکده‌ها
۰/۰۵۱	-۱/۱۵	۰/۰۱۷	-۰/۰۱۹	سلط علمی و قدرت بیان	ادبیات و زبان‌های خارجی
۰/۰۸۳	-۰/۱۶	۰/۰۱۸	-۰/۰۰۳	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۰	۴/۴۳	۰/۰۱۵	۰/۰۶۶	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۴۰	۰/۰۸۳	۰/۰۱۹	۰/۰۱۶	سلط علمی و قدرت بیان	برق و کامپیوتر
۰/۰۷۵	-۰/۰۳۱	۰/۰۲۱	-۰/۰۰۶	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۷	۱/۰۷۷	۰/۰۱۷	۰/۰۳۱	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۰۴	۰/۰۲۵	۰/۰۰۴	۰/۰۰۶	سلط علمی و قدرت بیان	شیمی
۰/۰۷۰	۱/۰۸۱	۰/۰۲۹	۰/۰۰۲	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۲۲	۰/۰۱۰	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۱۲	۱/۰۴۳	۰/۰۱۳	۰/۰۱۹	سلط علمی و قدرت بیان	علوم انسانی
۰/۰۲۰	۱/۰۲۷	۰/۰۱۴	۰/۰۱۸	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۷۵	۰/۰۵۶	۰/۰۱۱	۰/۰۰۶	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۰۸۰	۱/۰۷۵	۰/۰۰۳	۰/۰۴۰	سلط علمی و قدرت بیان	علوم ریاضی
۰/۰۴۰۳	۰/۰۸۴	۰/۰۰۷	۰/۰۲۲	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۷۶	-۱/۰۷۷	۰/۰۰۰	-۰/۰۳۵	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۸۳	-۰/۰۱۷	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۳	سلط علمی و قدرت بیان	فیزیک
۰/۰۱۶۵	۱/۰۳۹	۰/۰۰۵	۰/۰۳۵	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۲۹۶	۱/۰۰۴	۰/۰۰۰	۰/۰۲۱	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۸۵۷	-۰/۰۱۸	۰/۰۰۰	-۰/۰۰۳	سلط علمی و قدرت بیان	معماری و هنر
۰/۰۷۶۸	-۰/۰۳۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۶	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۶۱	۱/۰۸۷	۰/۰۰۶	۰/۰۳۱	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۰۰۱	۳/۰۳۸	۰/۰۰۱	۰/۰۷۰	سلط علمی و قدرت بیان	مکانیک
۰/۰۲۳۸	۱/۰۱۸	۰/۰۰۲	۰/۰۲۶	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۰۰	-۳/۰۷۹	۰/۰۰۰	-۰/۰۷۶	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۰۰۹	-۲/۰۶۲	۰/۰۰۱	-۰/۰۳۹	سلط علمی و قدرت بیان	مهندسی
۰/۰۱۱۶	۱/۰۵۷	۰/۰۰۱	۰/۰۲۷	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۴۳	۲/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۲۸	انگیزش دانشجویان و احترام	

پیش از تفسیر ضرایب رگرسیونی جدول ۴ باید توجه کرد که برای مثال، در دانشکده‌های مهندسی دروس سرویس توسط استادان دانشکده علوم ریاضی ارائه می‌شوند. تعداد چنین درس‌هایی در دانشکده‌های مختلف نسبتاً زیاد است. بنابراین، می‌توان اطمینان داشت که ساختار واریانس-کواریانس حاکم بر داده‌ها بیشتر ناشی از شباهت‌های دانشجویان درون طبقه‌ها (دانشکده‌ها) است. به بیان ملموس‌تر، دانشجویان درون هر

دانشکده به سبب تفاوت‌های ناشی از رشتہ، استعداد علمی و نظایر آن، ادراکات شبیه‌تری در مورد ابعاد تدریس استادان داشته‌اند. از ملاحظه فراوانی ضرایب رگرسیونی معنادار برای عامل «انگیزش دانشجویان و احترام» می‌توان ادعا کرد که ادراکات دانشجویان در این زمینه اثر قدرتمندتری بر یادگیری دانشجویان در درس‌ها و نمره پایانی آن‌ها دارد.

از آنجاکه معدل دانشجو در مقایسه با نمره پایانی او در یک درس، شاخص معنبرتری برای پیشرفت تحصیلی بود و از آنجاکه نمونه آماری تحقیق در واقع مشکل از تمام نظرسنجی‌های دانشجو از اساتید دروس مختلف بود، این امکان وجود داشت که معدل دانشجویان نیز به عنوان متغیر وابسته وارد مدل رگرسیون شود. نتیجه این تحلیل در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۵ پیش‌بینی معدل از روی ادراکات دانشجویان درباره سبک استادان پس از کنترل عامل جنسیت دانشجو

[95% Conf. Interval]	P	z	Std. Err.	Coef.	متغیر مستقل
-۰/۰۱۱	-۰/۰۰۳	۰/۲۸۳	۱/۰۷	۰/۰۰۳	تسلط علمی و قدرت بیان
۰/۰۰۳	-۰/۰۱۳	۰/۲۲۱	-۱/۲۳	۰/۰۰۴	مدیریت اثربخش درس و کلاس
۰/۰۲۰	۰/۰۰۷	۰/۰۰۰	۴/۱۵	۰/۰۰۳	انگیزش دانشجویان و احترام
۱۴/۶۵۲	۱۳/۶۱۰	۰/۰۰۰	۵۳/۱۷	۱۴/۱۳	مقدار ثابت

لگاریتم درست‌نمایی: -۵۴۴۶۲/۳۷ کای اسکوئر والد: ۱۰۲/۹۶ سطح معنی داری: ۰/۰۰۰۰

فاراصله اطمینان٪۹۵	خطای معیار	برآورد	پارامترهای اثرات تصادفی
۰/۸۰۶	۰/۰۱۵۸	۰/۱۱۳	جنسیت دانشجو واریانس سطح ۲
۳/۹۲۲	۳/۷۹۰	۰/۰۳۳	واریانس خطأ

مقدار آماره کای اسکوئر = ۲۸۴/۶۸ سطح معنی داری = ۰/۰۰۰۰

براساس اطلاعات جدول ۵ و با توجه به اینکه معدل، شاخص مناسب و معنبری برای میزان پیشرفت کلی دانشجویان در گذر زمان است، می‌توان ادعا کرد که از میان ادراکات دانشجویان در زمینه تدریس اساتید، ادراکات مربوط به انگیزش دهنده اساتید و احترام گذاشتن آن‌ها به دانشجویان ارتباط معناداری با معدل آن‌ها دارد. ضریب همبستگی درون‌رده‌ای برای متغیر جنسیت برابر با ۰/۰۳ و معنادار است. شایان ذکر است که نتایج آزمون مقایسه میانگین‌ها نیز نشان داد که دانشجویان دختر در مؤلفه «انگیزش دانشجویان و احترام» ادراک

مثبت تری از استاد دارند، در حالی که دانشجویان پسر در مؤلفه های «سلط علمی و قدرت بیان» و «مدیریت اثربخش درس و کلاس» نمرات بالاتری به استادان داده اند. با توجه به اهمیت عامل مهم «دانشکده» که پیشتر بدان اشاره شد در ادامه، همین تحلیل به تفکیک برای دانشکده های مختلف اجرا شد که نتایج آن در جدول ۶ گزارش گردیده است.

جدول ۶: پیش بینی پیشرفت کلی تحصیلی (معدل) از روی ادراکات دانشجویان از تدریس استاد به

تفکیک دانشکده

P	z	Std. Err	Coef.	ادراکات دانشجویان	دانشکده ها
۰/۶۳۲	-۰/۴۸	۰/۰۱۱	-۰/۰۰۵	سلط علمی و قدرت بیان	ادبیات و زبان های خارجی
۰/۰۴۵	-۲/۰۱	۰/۰۱۲	-۰/۰۲۴	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۰	۴/۵۳	۰/۰۰۹	۰/۰۴۴	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۲۰	-۲/۲۳	۰/۰۱۰	-۰/۰۲۳	سلط علمی و قدرت بیان	برق و کامپیوتر
۰/۰۳۵	۲/۱۰	۰/۰۱۱	۰/۰۲۳	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۳۵۸	۰/۹۲	۰/۰۰۹	۰/۰۰۸	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۷۳۱	۰/۳۴	۰/۰۱۳	۰/۰۰۴	سلط علمی و قدرت بیان	شیمی
۰/۹۲۳	۰/۱۰	۰/۰۱۶	۰/۰۰۱	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۶۵۸	۰/۴۴	۰/۰۱۳	۰/۰۰۵	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۷۴۸	-۰/۳۲	۰/۰۰۸	-۰/۰۰۲	سلط علمی و قدرت بیان	علوم انسانی
۰/۰۸۳	-۱/۸۳	۰/۰۰۹	-۰/۰۱۵	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۰	۴/۷۹	۰/۰۰۷	۰/۰۳۵	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۱۰۸	-۱/۶۱	۰/۰۱۱	-۰/۰۱۷	سلط علمی و قدرت بیان	علوم ریاضی
۰/۳۱۳	۱/۰۱	۰/۰۱۳	۰/۰۱۳	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۲۳۸	۱/۱۸	۰/۰۰۹	۰/۰۱۱	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۹۳۹	۰/۰۸	۰/۰۱۱	۰/۰۰۰۸	سلط علمی و قدرت بیان	فیزیک
۰/۲۸۱	۱/۰۸	۰/۰۱۲	۰/۰۱۳	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۶۶۸	۰/۴۳	۰/۰۱۰	۰/۰۰۴	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۱۴	-۰/۶۵	۰/۰۱۲	-۰/۰۰۸	سلط علمی و قدرت بیان	معماری و هنر
۰/۰۱۷	-۰/۶۵	۰/۰۱۳	-۰/۰۰۸	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۴	۲/۹۱	۰/۰۱۰	۰/۰۰۲۹	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۷۰	۱/۸۱	۰/۰۱۱	۰/۰۲۰	سلط علمی و قدرت بیان	مکانیک
۰/۰۴۷	۰/۸۳	۰/۰۱۲	۰/۰۱۰	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۱۰	-۲/۰۹	۰/۰۱۰	-۰/۰۲۷	انگیزش دانشجویان و احترام	
۰/۰۰۲	-۳/۱۰	۰/۰۰۷	-۰/۰۲۲	سلط علمی و قدرت بیان	مهندسی
۰/۰۹۵	۱/۵۳	۰/۰۰۸	۰/۰۰۴	مدیریت اثربخش درس و کلاس	
۰/۰۰۲	۳/۰۳	۰/۰۰۶	۰/۰۲۱	انگیزش دانشجویان و احترام	

براساس اطلاعات جدول ۶ می‌توان گفت فراوانی ضرایب رگرسیونی معنادار برای ادراکات دانشجویان در بُعد «انگیزش دانشجویان و احترام» همچنان بیشتر است و ضریب رگرسیونی مربوط به مؤلفه «انگیزش دانشجویان و احترام» در دانشکده مکانیک، منفی بود. برای اطمینان بیشتر مدل جداگانه‌ای را نیز آزمون شد که در آن «معدل» به عنوان متغیر وابسته و بعد سه‌گانه ادراکات دانشجویان به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته و اثر عامل دانشکده نیز در مدل اثرات تصادفی، کترل شد. در این تحلیل نیز ضریب رگرسیونی مثبت معناداری برای عامل «انگیزش دانشجویان و احترام» مشاهده شد.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

مؤسسه‌های آموزش عالی نیازمند استایدی هستند که به مثابهٔ معماری، آیندهٔ دانشجویان را شکل دهنند و این مهم از مکان کوچکی شروع می‌شود: کلاس درس (گرایاسم^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). مدرسان اثربخش، کلاس درس‌شان را تنها براساس مجموعه‌ای از قوانین، سازمان‌دهی نمی‌کنند و خواسته‌های فرآگیران را نیز در نظر می‌گیرند. این روند به آن‌ها کمک می‌کند که جو یادگیری گرم و مثبتی را ایجاد نمایند که یادگیری فرآگیران را ارتقا می‌دهد (سعید و علی‌اکبر، ۲۰۲۱).

انگیزش و احترام، دو عاملی هستند که در پژوهش حاضر، بالاتر از عوامل دیگر مانند تسلط علمی استاد و مدیریت کلاس درس ایستاده‌اند. این نتیجه با نتایج تحقیقات دولین و اوشا (۲۰۱۲)، عباد و شارجیل (۲۰۲۱) و اسنیجرز و همکاران (۲۰۲۲) هم‌راستاست. در راستای این نتیجه، وهابی و همکاران (۱۳۹۴) نیز به این نتیجه دست یافتند که اگرچه تخصص علمی می‌تواند از اصلی‌ترین شایستگی‌های یک مدرس خوب باشد، از دیدگاه دانشجویان، داشتن دانش بالاتر، لزوماً به معنای یک مدرس خوب نیست بلکه یک مدرس خوب باید در کنار تخصص علمی، توانایی برقرار ارتباط با فرآگیران را نیز داشته باشد. از سوی دیگر، هرچند مدیریت کلاس درس، اولویتی مهم نه تنها برای معلمان تازه‌کار بلکه برای معلمان باتجربه است، امروزه ذهنیتی که از مدیریت کلاس درس وجود داشته، تغییر

کرده و مدیریت کلاس درس را تنها متزادف یک سری قوانین سختگیرانه نمی‌دانند، بلکه در کنار توجه به متغیرهایی مانند برنامه‌ریزی برای تدریس و ملاک‌های ارزشیابی، متغیرهای روان‌شناسی مانند توجه به نیازهای فرآگیران، انگیزش و اشتیاق آن‌ها از طریق آموزشی سلیس نیز مد نظر قرار می‌گیرد (اسمیت و جانسن ویلن،^۱ ۲۰۲۰). می‌توان این‌گونه استنباط کرد که اگرچه تسلط علمی و شیوه بیان، مدیریت کلاس درس و برنامه‌ریزی برای تدریس و ارزشیابی از عوامل لازم برای تدریس اثربخش هستند، ای کافی نبوده و نقش عوامل ارتباطی با گذشت زمان و تغییرات محیطی پررنگ‌تر شده است.

در باب انگیزش دانشجویان باید گفت: دانشجویان در مقایسه با دانش‌آموزان این خصیصه را دارا بوده که از استقلال و اختیار بیشتری در انتخاب واحدها برخوردارند؛ اما از آن‌سو، از طرف خانواده و اجتماع از آن‌ها انتظار بیشتری می‌رود که فرایند یادگیری خود را مدیریت کنند. در واقع، آزادی عمل و استقلال بیشتر، باعث افزایش بار مسئولیتی آن‌ها می‌شود. آنچه در این مسیر به دانشجویان کمک می‌کند، حضور مدرسانی حامی است که ارتباطی مشتب را با دانشجویان برقرار می‌نمایند (آمرستورfer و مانسترکیستنر،^۲ ۲۰۲۱). اساتیدی که ارتباط بیشتر با دانشجویان برقرار می‌کنند، فرصت‌های بیشتری را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند تا آن‌ها بتوانند نظرات، نگرش‌ها، اعتقادات و علائق خود را بازگو نمایند. این اساتید با تلاش در جهت شناخت دانشجویان، قدردانی از فعالیت‌های آن‌ها و ایجاد فرصت‌های همکاری، احترام دوطرفه را در روابط نهادینه کرده و دانشجویان را در راستای درگیری بیشتر در فعالیت‌های یادگیری برانگیخته می‌نمایند. این درگیری بیشتر دانشجویان در فرایند یادگیری سبب می‌شود که آن‌ها یادگیری سطحی و تلاش صرفأً در جهت گرفتن حداقل نمره قبولی را پشت سر گذاشته و به مرحله تفکر، تجزیه و تحلیل و استنباط بررسند که می‌تواند آن‌ها را در مسیر پیشرفت تحصیلی قرار دهد. این مسئله در ادبیات پژوهش نیز مطرح شد که ایجاد انگیزش در دانشجویان و فرآگیران بزرگسال با دانش‌آموزان متفاوت است و نکته‌ای که باید بیش از هر مسئله دیگری در مبحث انگیزش دانشجویان مد نظر قرار

1. Smits & Janssens Willen

2. Amerstorfer & Mustner Kistner

گیرد، استقلال و آزادی عمل بیشتر است که باید در اختیار یادگیرنده‌گان بزرگ‌سال قرار دارد؛ زیرا هرچه آزادی عمل بیشتری داشته باشدند، انگیزش بیشتری برای یادگیری و پیشرفت خواهد داشت. در واقع، استقلال و آزادی عمل آن‌ها را نباید صرفاً در انتخاب دروس و واحدها جست‌وجو کرد بلکه اساتید مختلف به تناسب دروس باید با اهداف و تکالیف مختلف، حیطه این استقلال و آزادی عمل را افزایش دهند. بحث‌های گروهی کلاسی یکی از مصادیق همین تکلیف‌هاست که دانشجویان احساس می‌کنند، صدای آن‌ها هم در کلاس شنیده می‌شود، نه تنها باعث انگیزش آن‌ها می‌شود بلکه نوعی از احترام را نیز از جو کلاس و از سمت وسوی استاد ادراک می‌نمایند. تئوری خود-تعیین‌گری نیز به عنوان یکی از تئوری‌های مهم و معتبر حیطه انگیزش، این‌چنین تبیین می‌کند که جدا از زمینه فرهنگی دانشجویان، یکی از عوامل که باعث انگیزش آن‌ها می‌شود، همین استقلال و خودمختاری است (رایان و دسی،^۱ ۲۰۲۰). از سوی دیگر، با توجه به نقشی که انگیزش در پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌تواند داشته باشد، برگرفته از تئوری خود-تعیین‌گری، می‌توان به تأثیر انگیزش مدرس بر سطح انگیزش فراگیران نیز اشاره کرد و سعی در ارتقای انگیزش مدرسان از طریق راهکارهایی داشت؛ زیرا براساس این تئوری، هرچه سطح انگیزش مدرس بالاتر باشد، می‌تواند انگیزش بیشتری را به فراگیر انتقال دهد. مدرسانی که انگیزش بالاتری دارند، آن را در رویه‌های تدریس خود با حمایتی که از خودمختاری و آزادی عمل فراگیران بروز می‌دهند، انتقال می‌دهند. بر همین اساس، انگیزش دانشجویان براساس رشته‌ها و مدرسان مختلف متفاوت است (یو و لوسکه بریستول،^۲ ۲۰۲۰).

در راستای نتایج این پژوهش، علاوه‌بر انگیزش، احترام نیز عامل مؤثر دیگری در پیشرفت تحصیلی دانشجویان گزارش شد. در حیطه احترام نیز تحقیقات زیادی در زمینه لزوم احترام فراگیران به مدرسان انجام شده است ولی نکته‌ای که باید به آن توجه شود و خلاً موجود را با آن پر کرد، بحث احترام مدرسان نسبت به فراگیران و یا به گفته بهتر،

1. Ryan & Deci

2. Yu & Levesque- Bristol

احترام متقابل است؛ زیرا هم راستا با نتیجه پژوهش حاضر، سلکان^۱ و همکاران (۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که ایجاد احترام، عنصری حیاتی در موفقیت تحصیلی دانشجویان است. ارتباط محترمانه مدرس- فرآگیر، قلب فرایند یاددهی- یادگیری اثربخش است (Battelaan,^۲ ۲۰۰۱). به رغم اینکه شمار تحقیقات نسبتاً قابل توجهی درباره ارتباط فرآگیر نسبت به مدرس انجام شده است (چارالامپوس و کوکینوس، ۲۰۱۳^۳، در مورد ارتباط حاکی از احترام مدرس با فرآگیر هنوز جای کار وجود دارد (مصطفایی عالی و فروغ عامری، ۲۰۲۲^۴). رفتار متقابل محترمانه از جمله موارد مؤثر در تدریس اثربخش است. رفتارهای غیرمحترمانه می‌تواند به شدت فرایند یاددهی- یادگیری را مختل کرده و سبب ایجاد تنافض و اضطراب بین استاد و دانشجو گردد که این اضطراب و تنش بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان اثر معکوس خواهد داشت. به منظور تبیین بیشتر این نتیجه می‌توان از مصاديقی که در این زمینه در آموزش تجربه شده‌اند، یاری جست. از مصاديق احترام استاد به دانشجو می‌توان به توجه و درک او نسبت به تفاوت‌های بین دانشجویان و تلاش در راستای تدریس با توجه به این تفاوت‌ها اشاره کرد. هنگامی که دانشجویان، متوجه تلاش استاد در راستای احترام به تفاوت‌های خود می‌شوند، سعی در احترام متقابل و همراهی در فرایند یاددهی- یادگیری می‌نمایند که نتیجه آن را می‌توان در پیشرفت تحصیلی آن‌ها جست‌وجو کرد. مصدق دیگری که در احترام استاد به دانشجو و شکل‌گیری احترام متقابل خود را نشان می‌دهد، بحث توجه استاد به عوامل مؤثر در ارتباط اثربخش است. هنگامی که استاد در ارتباط با دانشجویان سعی می‌کند با زبان خودشان با آن‌ها صحبت کند، خواسته‌ها و نیازهای آن‌ها را مد نظر قرار دهد و همچنان که سخنران موفقی باید باشد شنوندۀ توانمندی نیز برای نظرات دانشجویان باشد، جوئی که ایجاد می‌شود، جوئی است که درک احترام را برای دانشجویان میسر می‌نماید.

1. Celkan, Green & Hussain

2. Battelaan

3. Charamplous & Kokkinos

4. Mostafaei Alaie & Forough Ameri

همچنین، نتایج پژوهش نشان داد که مؤلفه انگیزش و احترام استاد در رابطه با دانشجو بر پیشرفت تحصیلی آنها در دانشکده‌های انسانی، زبان‌های خارجی، معماری و هنر و مهندسی، اثر مثبت داشته است. این نتیجه با نتایج تحقیقات یو و همکاران (۲۰۲۰) و تواییه (۲۰۱۷) هم راستاست. می‌توان این‌گونه تبیین کرد که برقراری رابطه بهتر با دانشجویان و ایجاد انگیزش و احترام بیشتر به ماهیت درس‌هایی بازمی‌گردد که اعضای هیئت‌علمی این دانشکده‌ها در دوران دانشجویی خود خوانده‌اند و اکنون نیز به تدریس آن اشتغال دارند. اعضای هیئت‌علمی این رشته‌ها با توجه به تخصصشان که اکثراً ریشه در علوم انسانی دارد، باید به سایر افراد و اعضای هیئت‌علمی سایر رشته‌ها نیز آموزش دهند که چگونه با دانشجویان رفتار نمایند. نکته دیگری که باید به آن اذعان داشت، توجه به این مسئله است که حضور دانشجویان دختر دانشکده‌های مذکور بیشتر از دانشکده‌های دیگر مانند علوم پایه و مکانیک است و این مسئله را نیز می‌توان این‌گونه تحلیل نمود که دختران نسبت به پسران با توجه به شرایط جامعه، انگیزه بیشتری برای یادگیری داشته و در کنار آن حضور بیشتری در محیط دانشگاه دارند و درنتیجه اخت بیشتری با محیط و اساتید دارند که می‌تواند به روابط گستره‌تر ختم شده و بر ارزشیابی آنها تأثیرگذار باشد. تفاوت روان‌شناختی دختران و پسران نیز در این میان قابل بحث است که دختران نسبت به پسران، حس همراهی و شفقت بیشتری دارند. بالدوین و بلاتنر^۱ (۲۰۰۳) نیز در پژوهش خود در تفاوت نظرات دختران و پسران، نتیجه‌ای هم راستا با این یافته داشتند.

همچنین فراوانی ضرایب رگرسیونی معنادار برای ادراکات دانشجویان در بعد «انگیزش دانشجویان و احترام» همچنان بیشتر است. در توجیه دلیل معناداری این ضرایب در دانشکده‌های ادبیات و زبان‌های خارجی، علوم انسانی، معماری و هنر، و مهندسی می‌توان گفت که دانشجویان این دانشکده‌ها در بسیاری از درس‌ها این توانایی را دارند که مستقل از تدریس استادان به مطالعه و یادگیری درس‌ها پردازنند. لذا به لحاظ روان‌شناختی، عاملی که در این زمینه به آنها بیشترین کمک را می‌کند، انگیزش‌دهی استادان و ارتباطات محترمانه با

آنها در طول سال تحصیل است. برای مثال، ماهیت بسیاری از درس‌ها در دانشکده معماری و هنر به‌گونه‌ای است که استادان طی ساعت طولانی در قالب کارگاه‌ها و دروس عملی با دانشجویان در تعامل اند. تبیین احتمالی این است که در خلال این تعامل‌ها، بازخوردهای دقیق‌تر و انگیزش‌بخش اتفاق می‌افتد که مسیر یادگیری و مهارت‌آموزی دانشجویان را تسهیل می‌کند. در مورد دانشکده علوم انسانی، تبیین محتمل این است که با توجه به ماهیت درس‌ها و آینده کاری رشته‌ها، استادان توجه بیشتری به مسئله انگیزش دانشجویان می‌کنند. جالب است که ضریب رگرسیونی مربوط به مؤلفه «انگیزش دانشجویان و احترام» در دانشکده مکانیک، منفی بود. باید اشاره کرد که میانگین نمرات ادراکات دانشجویان این دانشکده در بعد انگیزش و احترام تفاوت معناداری با سایر دانشکده‌ها نداشت. تبیین محتمل (براساس مشورت با چند تن از استادان رشته مکانیک) این است که در این دانشکده به دانشجویان توصیه می‌شود افزون بر محتوای دروس رسمی و آکادمیک، به یادگیری مهارت‌های فنی، نرم‌افزارها و تجارب کاری نیز بسیار توجه کنند. به همین دلیل بسیاری از دانشجویان این دانشکده به کسب تجربه در مشاغل پاره‌وقت ترغیب می‌شوند. بنابراین، طبیعی است که انگیزش‌دهی بیشتر استادان در گذر زمان، اثر منفی خفیفی بر پیشرفت کلی دانشجویان باقی بگذارد. شایان ذکر است که محققان برای اطمینان بیشتر، مدل جداگانه‌ای را نیز آزمون کردند که در آن «معدل» به عنوان متغیر وابسته و ابعاد سه‌گانه ادراکات دانشجویان به عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته و اثر عامل دانشکده نیز در مدل اثرات تصادفی کنترل شد. در این تحلیل نیز ضریب رگرسیونی مثبت معناداری برای عامل «انگیزش دانشجویان و احترام» مشاهده شد.

در مجموع، با توجه به نتیجه پژوهش حاضر و نقش انگیزش و احترام ادراک‌شده دانشجویان از سوی استادی در پیشرفت تحصیلی شان، دانشگاه‌ها باید به دنبال برگزاری کارگاه‌های آموزشی مختلف در زمینه مهارت‌های ارتباطی، روش‌های تدریس مشارکتی، مباحث روان‌شناسی دانشجویان بوده و در کنار اهمیت به بعد رسمی یک سازمان آموزشی که وظایف مختلف پیرامون آموزش را در بر می‌گیرد، نقشی را که بعد غیررسمی سازمان در

ارتقای کیفیت روابط انسانی در محیط آموزشی می‌تواند داشته باشد نیز مورد غفلت قرار ندهند. در انتهای، مسئولان آموزش عالی باید به این امر نیز توجهی ویژه مبذول نمایند که هرچه جو دانشگاهی، انگیزش و احترام نسبت به اساتید را اشاعه دهد، آن‌ها نیز با انگیزش و احترام بیشتر ادراک شده از سمت و سوی مسئولان، انگیزش و احترام بیشتری را به دانشجویان انتقال می‌دهند و حامی آن‌ها در راه موفقیت‌شان و سازندگی کشور خواهند بود.

منابع

- اکبرپور، مریم، شهامت، نادر، احمدی، عبدالله و زارعی، رضا. (۱۴۰۰). ارائه مدل توسعه حرفه‌ای اعضاي هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی با رویکرد آمیخته. *مایریت بر آموزش سازمان‌ها*، ۱۰(۳)، ۱۳۱-۱۵۴.
- خدیوی، اسدالله، سیدکلان، سید محمد، حسن‌پور، توفیق، احمدی، حسن، و تره‌باری، حافظ. (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش و تدریس در دانشگاه فرهنگیان اردبیل. *نشریه علمی آموزش و ارزشیابی*، ۱۱(۴۲)، ۱۶۱-۱۸۵.
- قنبیری، سیروس و سلطانزاده، وحید. (۱۳۹۷). ارتقای کیفیت تدریس در پرتو ارزشیابی از اساتید؛ تأملی بر دیدگاه دانشجویان. *تاریخ پژوهی*، ۶(۲)، ۱۵-۳۱.
- وهابی، احمد، رحمانی، سمیه، رستمی، شیوا، وهابی، بشری، حسینی، مبین و روشنی، دائم. (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر نمرات ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، شماره ۱۵، ۱۱۱-۱۲۱.

- Ahmed, I., Nawaz, M. M., Zulfqar, A., Zafar A. Sh., Muhammad, Z., Usman A., Rehman, W. & Ahmed, N. (2010). Does service quality affect students' performance? Evidence from institute of higher learning. *African Journal of Business Management*, 12(1), 2527-2533.
- Amerstorfer, C. M. & Münster-Kistner, F. (2021) Student perceptions of academic engagement and student-teacher relationships in problem-based learning. *Front. Psychol*, No. 12, 713057. doi: 10.3389/fpsyg.2021.713057.
- Antoci, A., Brunetti, I., Sacco, P. Sodini, M. (2021). Student evaluation of teaching, social influence dynamics, and teachers' choices: An evolutionary model. *Journal of Evolutionary Economy*, 31, 325-348.
- Asio, J.M.R., Riego de Dios, E.E., & Lapuz, A.M.E. (2019). Professional Skills and Work Ethics of Selected Faculty in a Local College. *PAFTE Research Journal*, 9 (1), 164-180.
- Baldwin, T. & Blattner, N. (2003). Guarding against potential bias in student evaluations. *College Teaching*, 51(1), 27-32.
- Batelaan, P. (2001). Learning to respect. *Intercultural Education*, 12(3), 237-245.
- Bing-You, R. G., Lee, R., Trowbridge, R. L., Varaklis, K. & Hafler, J. P. (2009). Commentary: principle-based teaching competencies. *Journal of Graduate Medical Education*, 1(1), 100- 103.
- Bryant, C. L., Maarouf, S., Burcham, J. & Greer, D. (2016). The examination of a teacher candidate assessment rubric: A confirmatory factor analysis. *Teaching and Teacher Education*, No. 57, 79-96.

- Cannon, E., & Cipriani, G. P. (2022). Quantifying halo effects in students' evaluation of teaching. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 47(1), 1-14. DOI: 10.1080/02602938.2021.1888868
- Carter, M. (2009). Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. *Educational Psychology*, 29(7), 867-869.
- Cate, L., Ward, L., & Ford, K. S. (2022). Strategic Ambiguity: How Pre-Tenure Faculty Negotiate the Hidden Rules of Academia. *Innovative Higher Education*, 47(1), 795-812
- Celkan, G., Green, L. & Hussain, K. (2015). Student perceptions of teacher respect toward college students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191, 2174-2178.
- Charalampous, K., & Kokkinos, C. M. (2013). The model of interpersonal teacher behavior: A qualitative cross-cultural validation within the Greek elementary education context. *British Educational Research Journal*, 39(1), 182-205.
- Chen, Y., Hoshower, L. B. (2003). Student evaluation of teaching effectiveness: An assessment of student perception and motivation. *Asse & Eva Hi edu*. 28(1): 71-88.
- Cladera, M. (2022). Correction to: An application of importance-performance analysis to students' evaluation of teaching. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 34 (137). <https://doi.org/10.1007/s11092-022-09382-2>
- Crumbley, L., Henry, B. & Kratchman, S. (2001). Students' perceptions of the evaluation of college teaching. *QAE*, 9(4):197-207.
- Constantinou, C. & Wijnen-Meijer, M. (2022). Student evaluations of teaching and the development of a comprehensive measure of teaching effectiveness for medical schools. *BMC Med Educ*, 22, 113. <https://doi.org/10.1186/s12909-022-03148-6>.
- Devlin, M., & O'Shea, H. (2012). Effective university teaching: views of Australian university students from low socioeconomic status backgrounds. *Teaching in Higher Education*, 17(4), 385-397.
- Dulosa, M. S. S., Inocian, R.E., Bokeron, M.R.A. & Moneva, J. (2019). Perception of students towards education. *International Journal of Novel Research in Education and Learning*, 6(1), 35-45.
- Graprargasem, S. & Lal Joshi, P. (2015). Lecturers' perception of classroom management: an empirical study of higher learning institutions in Malaysia. *International Journal of Higher Education*, 4(4), 137-146.
- Hailikari, T., Katajavouri, N. & Asikainen, H. (2021). Understanding procrastination: A case of a study skills course social psychology of education: *An International Journal*. 24(2); 589-606.
- He, Y. T. (2017). An analysis of Chinese college Students' evaluation of teaching from the perspective of ethics. *J. Yangzhou Univ*, No. 21, 29-33.
- Ibad, F. & Sharjeel, M.Y. (2021). Evaluation of the professional competency of university faculty members as perceived by higher education students. *Journal of Education and Educational Development*, 8(1), 141-159.
- Indrajit, R. E., Wibawa, B. & Suparman, A. (2021). University 4.0 in developing countries. *Int. J. Sociotechnology Knowl. Dev*, No. 13, 33-59.
- Iqbal, S. (2022). The effect of students' perception of teacher-student relationship on students' perception of learning outcome. *Journal of Positive School Psychology*, 6(9), 3774-3803.
- Kayzouri, A., Mohammadfi hoseini, S. A. & Soleimani, E. (2020). Students' perception of faculty members' teaching competence, *Research in Teaching*, 7(4), 107-131. (In Persian).
- Kettunen, J. (2012). External and internal quality audits in higher education, *The TQM Journal*, 24(6), 518-528.
- Li, C., Su, Y. J., & Ma, Y. C. (2017). Practical exploration of improving and perfecting students' teaching evaluation system in colleges and universities. *Mod. Educ. Manag*. 12; 69-73.
- Maamari, B. E., & Naccache, H. S. (2022). The impact of grade inflation on teachers' evaluation: A quantitative study conducted in the context of five Lebanese universities. *Journal of Global Education and Research*, 6(2), 192-205.

- Maddamsetti, J., Terry, K. F. & Cheryil, L. R. (2018). Who should teach? A Chinese teacher candidate understandings of a good teacher and racialized experiences. *Asia-Pacific Journal of Education*, 46(2), 148-166.
- Marom, L. (2018). Eastern and western conception of the good teacher and the construction of difference in teacher education. *Asia-Pacific Journal of Education*, 46(2), 167-182.
- Mostafaei Alaie, M. & Forough Ameri, A. (2022). Teachers' (Dis) respect for English language learners: developing a cross-cultural model. *Scientific Quarterly Journal of Language Horizons, Alzahra University*, 6(3), 87-114.
- Rohl, S., & Rollett, W. (2021). Student Perceptions of Teaching Quality: Dimensionality and Halo Effects. In: Wolfram Rollet & et al (Editors), *Student feedback on teaching in schools: Using student perceptions for the development of teaching and teachers*. Cham, Switzerland: Springer
- Rowan, S., Newness, E. J., Tetradias, S., Prasad, J. L., Ko, C. C., & Sanchez, A. (2018). Should Student Evaluation of Teaching Play a Significant Role in the Formal Assessment of Dental Faculty? *Journal of Dental Education*, 81(11), 1362-1372.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 1-11.
- Saeed, A. & Ali Akbar, R. (2021). Relationship of teachers' professional skills and students' achievement in English at BA level. *Bulletin of Education and Research*, 43(1), 31-44.
- Sarfati, G. (2022). We can work it out: faculty interpretation of student evaluations of teaching. *Journal of Further and Higher Education*, 46(5), 708-720, DOI: 10.1080/0309877X.2021.2002282
- Snijders, I., Wijnia, L., Dekker, H. J., Rikers, R. M. J. & Loyennns, S. M. M. (2022). What is in a student-faculty relationship? A template analysis of students' positive and negative critical incidents with faculty and staff in higher education. *European Journal of Psychology of Education*, No. 37, 1115-1139.
- Smits, T. F., & Janssens willen, P. (2020). Multicultural teacher education: a cross-case exploration of pre-service language teachers' approach to ethnic diversity. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 33(4), 421-445.
- Steinhardt, I., Schneijderberg, C., Götz, N., Baumann, J., & Krücken, G. (2017). Mapping the quality assurance of teaching and learning in higher education: the emergence of a specialty? *Higher Education*, 74(2); 221-237.
- Stroebe, W. (2020). Student evaluations of teaching encourages poor teaching and contributes to grade inflation: a theoretical and empirical analysis, *Basic and Applied Social Psychology*, 42: 4, 276-294.
- Sudibjo, N., Idawati, L. & Harsanti, H.R. (2019). Characteristics of learning in the era of industry 4.0 and society 5.0. *The International Conference on Education Technology (ICoET 2019)*, Padang, Indonesia, 25-27 July 2019; 276-278.
- Thawabieh, A. (2017). Student's evaluation of faculty. *International Education Studies*, 10(2), 35-43.
- Tulbure, C. (2013). The effects of differentiated approach in higher education: An experimental investigation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, No. 76, 832-836.
- Uttl, B., White, C. A., & Gonzalez, D. W. (2017). Meta-analysis of faculty's teaching effectiveness: Student evaluation of teaching ratings and student learning are not related. *Studies in Educational Evaluation*, 54 (-), 22-42.
- Waller, L. (2016). An analysis of grades, class level and faculty evaluation scores in the United Arab Emirates. *International Education Studies*, 9(2), 66-72.
- Yu, S., & Levesque-Bristol, C. (2020). A cross-classified path analysis of the self-determination theory model on the situational, individual, and classroom levels in college education. *Contemporary Educational Psychology*, 61, Article 101857. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101857>.

Analyzing students' perceptions of professors' teaching: the powerful role of "motivation" and "respect" in students' academic achievement

Ahmad Madani,¹ Razieh Aghababaei^{2*}

Received: 09/03/2024

Accepted: 15/05/2024

Abstract

The students' perception of professors' teaching style and method unconsciously affects their behavior and academic achievement. Thus the aim of the current research was to identify and analyze students' perceptions of professors' teaching with the aim of discovering the most powerful dimensions of influence. This research was based on the correlation method and the statistical population, including four consecutive incoming students in Kashan University, in the conditions of face-to-face education before Corona, approximately five thousand people. The main tool for collecting data's and measuring students' perceptions of professors' teaching is the institute's official survey form, which had 16 items. By using the mixed effects model in Stata software, the relationship between students' perceptions in the three dimensions of "scientific mastery and expressiveness", "effective lesson and class management" and "student motivation and respect", was checked with the final grade in the course and also with the GPA of the students by faculty. The findings showed that among the three dimensions, perceptions related to creating motivation by professors and establishing respectful communication have a significant positive effect on both the students' final grade and their GPA. According to the results of the present research and the role of students' motivation and respect perceived by professors in their academic progress, universities should seek to hold various training workshops in the field of communication skills, cooperative teaching methods, psychological topics of students and besides the importance to the official dimension of an educational organization that includes various tasks related to education, do not neglect the role that the informal dimension of the organization can have in improving the quality of human relations in the educational environment.

Keywords: Evaluation, Students Perceptions, Motivation, Respect, Academic Achievement.

---

1. Assistance Prof, Education Department, School of Humanity, University of Kashan, Kashan, Iran, Email: madani@kashanu.ac.ir

2. Assistance Prof, Education Department, School of Humanity, University of Kashan, Kashan, Iran, Email: razieh.agb@kashanu.ac.ir